

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

II. ÚS 76/2024-25

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu Petra Molnára (sudca spravodajca) a sudcov Ivana Fiačana a Ľuboša Szigetiho v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľov [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], a [REDAKOVANÉ] [REDAKOVANÉ] [REDAKOVANÉ] [REDAKOVANÉ] [REDAKOVANÉ], zastúpených JUDr. Emíliou Korčekovou, advokátkou, Malacká cesta 5680/2B, Pezinok, proti rozsudku Okresného súdu Pezinok sp. zn. 10C/33/2013 z 2. júla 2020, uzneseniam Okresného súdu Pezinok sp. zn. 10C/33/2013 z 19. novembra 2020 a sp. zn. 10C/33/2013 z 15. januára 2021, uzneseniu Krajského súdu v Bratislave sp. zn. 5Co/21/2021 z 26. februára 2021, uzneseniu Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 9Cdo/119/2023z 26. júla 2023 a proti postupu Okresného súdu Pezinok v konaní vedenom pod sp. zn. 10C/33/2013 takto

r o z h o d o l :

Ústavnú sťažnosť **o d m i e t a .**

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavná sťažnosť sťažovateľov a skutkový stav veci

1. Sťažovatelia sa ústavnou sťažnosťou doručенou ústavnému súdu 22. novembra 2023 domáhajú vyslovenia porušenia svojich základných práv podľa čl. 20 ods. 1, čl. 46 ods. 1 a 4 a čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“), v spojení s čl. 1 ods. 1 a čl. 2 ústavy, podľa čl. 36 ods. 1 Listiny základných práv a slobôd (ďalej len „listina“) a práva podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) II. a III. výrokom rozsudku okresného súdu sp. zn. 10C/33/2013 z 2. júla 2020 (ďalej len „napadnutý rozsudok“), uzneseniami okresného súdu sp. zn. 10C/33/2013 z 19. novembra 2020 a sp. zn. 10C/33/2013 z 15. januára 2021, uznesením krajského súdu sp. zn. 5Co/21/2021 z 26. februára 2021 (ďalej len „napadnuté uznesenie krajského súdu“), uznesením najvyššieho súdu sp. zn. 9Cdo/119/2023z 26. júla 2023 (ďalej len „napadnuté uznesenie najvyššieho súdu“) a postupom okresného súdu v konaní vedenom pod sp. zn. 10C/33/2013 po právoplatnosti nálezu ústavného súdu sp. zn. IV. ÚS 59/2014

z 13. marca 2014 (ďalej len „napadnuté konanie“). Navrhujú napadnutý rozsudok okresného súdu zrušiť v jeho II. a III. výroku a domáhajú sa tiež zrušenia uznesení okresného súdu sp. zn. 10C/33/2013 z 19. novembra 2020 a sp. zn. 10C/33/2013 z 15. januára 2021, napadnutého uznesenia krajského súdu a napadnutého uznesenia najvyššieho súdu. Vec navrhujú vrátiť okresnému súdu (alternatívne krajskému súdu) na ďalšie konanie. Žiadajú, aby ústavný súd prikázal okresnému súdu konať v napadnutom konaní, priznal im finančné zadost'učinenie každému po 5 000 eur a náhradu trov právneho zastúpenia.

2. Z ústavnej s'ťažnosti a jej príloh vyplýva, že v konaní pred okresným súdom vedenom pod sp. zn. 4 C 698/2008, v ktorom mal s'ťažovateľ v 1. rade procesné postavenie žalovaného, podal 19. augusta 2009 vzájomný návrh, ktorým sa domáhal zaplata sumy 25 559,31 eur s príslušenstvom. Okresný súd v konaní vedenom pod sp. zn. 4 C 698/2008 vydal 4. februára 2013 uznesenie, ktorým vzájomný návrh s'ťažovateľa v 1. rade vylúčil na samostatné konanie, pričom vec bola pridelená sp. zn. 10C/33/2013.

3. Ústavný súd nálezom sp. zn. IV. ÚS 59/2014 z 13. marca 2014 rozhodol, že v konaní vedenom okresným súdom pod sp. zn. 4C/698/2008 bolo porušené základné právo s'ťažovateľa v 1. rade podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a jeho právo podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, okresnému súdu prikázal konať v konaní vedenom pod sp. zn. 4C/698/2008 bez zbytočných priet'ahov, s'ťažovateľovi v 1. rade priznal finančné zadost'učinenie 1 500 eur a náhradu trov konania.

4. V konaní o vylúčenom návrhu s'ťažovateľa v 1. rade okresný súd rozsudkom č. k. 10C/33/2013-219 zo 7. decembra 2016 žalobu zamietol a priznal žalovanému náhradu trov konania. Odvolací súd rozsudkom č. k. 3Co/231/2017-314 z 22. novembra 2018 rozsudok súdu prvej inštalácie v napadnutej časti, ktorou bola zamietnutá žaloba o uloženie povinnosti žalovanému zaplatiť žalobcovi 2/ sumu 25 559,31 eur s úrokom z omeškania 9,50 % ročne od 1. 1. 2007 do zaplata, potvrdil a rozsudok súdu prvej inštalácie v napadnutej časti, ktorou bola zamietnutá žaloba o uloženie povinnosti žalovanému zaplatiť žalobcovi 1/ sumu 5 000 eur, ako aj v časti náhrady trov konania zrušil a vec v tomto rozsahu vrátil súdu prvého stupňa na ďalšie konanie. Zároveň bola súdu prvej inštalácie uložená povinnosť rozhodnúť aj o trovách konania a trovách odvolacieho konania.

5. Ústavný súd z vlastnej rozhodovacej činnosti zistil, že nálezom sp. zn. III. ÚS 327/2017 z 12. septembra 2017 ústavnej s'ťažnosti s'ťažovateľa v 1. rade na priet'ahy v napadnutom konaní okresného súdu nevyhoviel.

6. Okresný súd v konaní vedenom pod sp. zn. 10C/33/2013 napadnutým rozsudkom rozhodol takto:

„I. Žalovaný je povinný zaplatiť žalobcom v 1. a 2. rade istinu vo výške 5.000,- € do 15 dní od právoplatnosti tohto rozsudku.

II. Žalovaný má nárok na náhradu trov konania v rozsahu 67,28 %.

III. Žalovaný má nárok na náhradu trov odvolacieho konania v rozsahu 67,28 %.“

7. Uznesením sp. zn. 10C/33/2013 z 19. novembra 2020 vydaným vyšším súdnym úradníkom okresný súd rozhodol o výške trov konania a uznesením sp. zn. 10C/33/2013 z 15. januára 2021 zamietol s'ťažnosť s'ťažovateľov proti uzneseniu z 19. novembra 2020.

8. Krajský súd napadnutým uznesením odmietol odvolanie sťažovateľov proti uzneseniu okresného súdu sp. zn. 10C/33/2013 z 15. januára 2021.

9. Najvyšší súd napadnutým uznesením odmietol dovolanie sťažovateľov proti napadnutému uzneseniu krajského súdu, ktorého prípustnosť vyvodzovali z § 420 písm. f) a § 421 ods. 1 písm. b) Civilného sporového poriadku (ďalej aj „CSP“).

10. Okresný súd uznesením sp. zn. 10C/33/2013 z 2. októbra 2023 rozhodol o priznaní trov dovolacieho konania žalovanému vo výške 0 eur. Toto uznesenie nadobudlo právoplatnosť 23. novembra 2023.

II.

Argumentácia sťažovateľov

11. Sťažovatelia namietajú, že okresný súd z dôvodu „vady splnomocnenia... nemohol a nesmel vo veci rozhodnúť rozsudkom, nemohol arbitrárne rozhodnúť o trovách konania a o trovách odvolacieho konania“.

12. Sťažovatelia považujú uznesenie okresného súdu z 15. januára 2021 za „nezákonné a nespravodlivé“, pričom je podľa nich poznačené „praktikami zneužitia práva a konaním v rozpore s princípmi zdravého rozumu“. Za zneužitie práva okresným súdom považujú skutočnosť, že sudca nepripustil odvolanie proti uzneseniu z 15. januára 2021, ktorým bola zamietnutá sťažnosť sťažovateľov proti rozhodnutiu vyššieho súdneho úradníka o výške trov konania.

13. Sťažovatelia krajskému súdu vytykajú, že „dôsledne neaplikoval ust. §§-u 380 ods. 2 C. s. p., čl. 17 C. s. p., čl. 1, čl. 2 ods. 2 C. s. p. v spojení s čl. 5 veta prvá C. s. p. - dľa ktorého zneužitie práva sa zakazuje“.

14. Vo vzťahu k napadnutým uzneseniam krajského súdu a najvyššieho súdu sťažovatelia uvádzajú, že sa im nedostalo odpovede na ich argumentáciu uplatnenú v odvolaní proti uzneseniu okresného súdu z 15. januára 2021.

15. Napadnuté uznesenie dovolacieho súdu sťažovatelia považujú za arbitrárne a nedostatočne a nepresvedčivo odôvodnené. Dovolaciemu súdu vyčítajú, že nenapravil pochybenia súdov nižších inštancií, pričom argumentujú predovšetkým skutočnosťami súvisiacimi s rozhodovaním o samotnom nároku na náhradu trov konania.

16. V súvislosti s namietanými zbytočnými priet'ahmi v napadnutom konaní okresného súdu sťažovatelia poukazujú na celkovú dĺžku konania.

17. Za nesústreďený sťažovatelia považujú i postup okresného súdu v súvislosti s návrhom sťažovateľa v 1. rade na zmenu účastníka konania na strane žalobcu, ktorý okresný súd uznesením z 29. februára 2016 zamietol, pričom po podaní odvolania krajský súd rozhodol, že napadnuté uznesenie mení tak, že „pripúšťa, aby v časti nároku na zaplatenie sumy 25.559,31 eur s 9,5 % úrokom z omeškania od 01. 01. 2007 do zaplatenia na strane žalobcu vystúpil z konania [REDACTED], bytom [REDACTED] a na jeho miesto do konania v tomto rozsahu ako žalobca vstúpila spoločnosť [REDACTED]“.

18. Sťažovatelia poukazujú na neefektívny postup okresného súdu v súvislosti s predložením veci dovolaciemu súdu na rozhodnutie o dovolaní sťažovateľov, ktorý spočíval v tom, že najvyšší súd

vrátil 26. novembra 2021 vec okresnému súdu ako predčasne predloženú na odstránenie vytknutých procesných nedostatkov, čo tiež prispelo podľa sťažovateľov k priet'ahom v napadnutom konaní.

III.

Predbežné prerokovanie ústavnej sťažnosti

III.1. K namietanému porušeniu základných práv podľa čl. 46 ods. 1 a 4 ústavy, čl. 36 ods. 1 listiny a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru II. a III. výrokem napadnutého rozsudku okresného súdu:

19. Z čl. 127 ods. 1 ústavy vyplýva, že systém ústavnej ochrany základných práv a slobôd je rozdelený medzi všeobecné súdy a ústavný súd, pričom právomoc všeobecných súdov je ústavou založená primárne („... ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd“) a právomoc ústavného súdu len subsidiárne.

20. Z princípu subsidiarity vyplýva, že právomoc ústavného súdu poskytnúť ochranu základným právam a slobodám je daná iba vtedy, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhodujú všeobecné súdy. Ústavný súd pri uplatňovaní svojej právomoci vychádza zo zásady, že ústava ukladá všeobecným súdom chrániť nielen zákonnosť, ale aj ústavnosť. Právomoc ústavného súdu je preto subsidiárna a uplatní sa až vtedy, ak nie je daná právomoc všeobecných súdov (m. m. IV. ÚS 236/07). Ak ústavný súd pri predbežnom prerokovaní ústavnej sťažnosti zistí, že sťažovateľ sa ochrany svojich základných práv alebo slobôd môže domôcť a aj domáhal využitím jemu dostupných a účinných prostriedkov nápravy pred iným (všeobecným) súdom, musí takúto sťažnosť odmietnuť pre nedostatok svojej právomoci na jej prerokovanie (m. m. IV. ÚS 115/07).

21. Vo vzťahu k napadnutým výrokom rozsudku okresného súdu je argumentácia sťažovateľov uplatnená v ústavnej sťažnosti založená na námietke, že okresný súd z dôvodu „*vady splnomocnenia... nemohol a nesmel vo veci rozhodnúť rozsudkom, nemohol arbitrárne rozhodnúť o trovách konania a o trovách odvolacieho konania*“.

22. V danom prípade sťažovatelia mali k dispozícii opravný prostriedok, ktorý im zákon na ochranu ich základných práv účinne poskytuje. Proti napadnutému rozsudku okresného súdu (resp. jeho časti) mohli podať odvolanie, o ktorom bol oprávnený a aj povinný rozhodnúť krajský súd.

23. Ústavný súd v súvislosti s predbežným prerokovaním ústavnej sťažnosti zistil, že sťažovatelia nepodali odvolanie proti žiadnemu z výrokov rozsudku okresného súdu. Napadnutý rozsudok nadobudol právoplatnosť 9. septembra 2020.

24. Keďže sťažovatelia právne prostriedky, ktoré im priznáva zákon na ochranu ich práv, nevyčerpali a nepreukázali, že sa tak stalo z dôvodov hodných osobitného zreteľa, ústavný súd pri predbežnom prerokovaní odmietol túto časť ústavnej sťažnosti ako neprípustnú podľa § 132 ods. 2 v spojení s § 56 ods. 2 písm. d) zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“).

III.2. K namietanému porušeniu základných práv podľa čl. 46 ods. 1 a 4 ústavy, čl. 36 ods. 1 listiny a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru napadnutými uzneseniami okresného súdu sp. zn. 10C/33/2013 z 19. novembra 2020 a sp. zn. 10C/33/2013 z 15. januára 2021 a napadnutým uznesením krajského súdu:

25. V súvislosti s namietaným porušením označených práv uznesením okresného súdu sp. zn. 10C/33/2013 z 19. novembra 2020 ústavný súd zo samotnej ústavnej sťažnosti zistil, že toto uznesenie vydané vyšším súdnym úradníkom sťažovateľa napadli sťažnosťou, o ktorej rozhodol sudca okresného súdu uznesením sp. zn. 10C/33/2013 z 15. januára 2021. Právomoc okresného súdu rozhodnúť o sťažnosti sťažovateľov v danom prípade vylučuje právomoc ústavného súdu.

26. V ďalšej časti ústavnej sťažnosti sťažovateľa uvádzajú, že uznesenie okresného súdu z 15. januára 2021 je „nezákonné a nespravodlivé“, pričom je podľa nich poznačené „*praktikami zneužitia práva a konaním v rozpore s princípmi zdravého rozumu*“. Za zneužitie práva okresným súdom považujú skutočnosť, že sudca nepripustil odvolanie proti uzneseniu z 15. januára 2021, ktorým bola zamietnutá sťažnosť sťažovateľov proti rozhodnutiu vyššieho súdneho úradníka o výške trov konania.

27. Ústavný súd poukazuje na svoju ustálenú judikatúru, podľa ktorej jednou zo základných podmienok prijatia ústavnej sťažnosti na ďalšie konanie je jej podanie v lehote ustanovenej v § 124 zákona o ústavnom súde. Nedodržanie tejto lehoty je zákonom ustanoveným dôvodom na odmietnutie ústavnej sťažnosti ako podanej oneskorene [§ 56 ods. 2 písm. f) zákona o ústavnom súde]. V prípade podania ústavnej sťažnosti po uplynutí zákonom ustanovenej lehoty neumožňuje zákon o ústavnom súde zmeškanie tejto lehoty odpustiť (pozri napr. IV. ÚS 14/03, II. ÚS 695/2014).

28. Ústavný súd zistil, že uznesenie okresného súdu sp. zn. 10C/33/2013 z 15. januára 2021 nadobudlo právoplatnosť 8. februára 2021. Keďže ústavná sťažnosť sťažovateľov bola doručená ústavnému súdu 22. novembra 2023, je zjavné, že bola podaná oneskorene, teda po uplynutí zákonom ustanovenej dvojmesačnej lehoty. Ústavnému súdu pri predbežnom prerokovaní nezostala iná možnosť, len odmietnuť ústavnú sťažnosť sťažovateľov vo vzťahu k uzneseniu okresného súdu sp. zn. 10C/33/2013 z 15. januára 2021 podľa § 56 ods. 2 písm. f) zákona o ústavnom súde ako podanú oneskorene.

29. Ústavný súd v súvislosti s prieskumom napadnutého uznesenia krajského súdu, ktorým krajský súd odmietol (procesne neprípustné) odvolanie sťažovateľov proti uzneseniu okresného súdu sp. zn. 10C/33/2013 z 15. januára 2021, poukazuje na to, že sťažovatelia podali proti tomuto uzneseniu krajského súdu dovolanie, pričom o tomto dovolaní bol oprávnený a aj povinný rozhodnúť najvyšší súd. Právomoc najvyššieho súdu rozhodnúť o dovolaní sťažovateľov (keďže argumentácia uplatnená v ústavnej sťažnosti je totožná s argumentáciou uvedenou v dovolaní) v danom prípade vylučuje právomoc ústavného súdu.

30. Vzhľadom na už uvedené ústavný súd ústavnú sťažnosť v časti smerujúcej proti uzneseniam okresného súdu sp. zn. 10C/33/2013 z 19. novembra 2020 a napadnutému uzneseniu krajského súdu odmietol podľa § 56 ods. 2 písm. a) zákona o ústavnom súde pre nedostatok právomoci ústavného súdu na jej prerokovanie.

III.3. K namietanému porušeniu základných práv podľa čl. 46 ods. 1 a 4 ústavy, čl. 36 ods. 1 listiny a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru napadnutým uznesením najvyššieho súdu:

31. Právo na súdnu ochranu sa v civilnom sporovom konaní účinne zaručuje len vtedy, ak sú splnené všetky procesné podmienky, za ktorých splnenia civilný súd môže konať a rozhodnúť o veci samej. Platí to pre všetky štádiá konania pred súdom vrátane dovolacích konaní, v ktorých sa (popri všeobecných procesných podmienkach) uplatňujú aj ďalšie, osobitné procesné podmienky dovolacieho konania.

32. Ústavný súd, poukazujúc na svoju doterajšiu judikatúru, považuje za potrebné zdôrazniť, že otázka posúdenia, či sú splnené podmienky na uskutočnenie dovolacieho konania, patrí zásadne do výlučnej právomoci dovolacieho súdu, t. j. najvyššieho súdu, a nie do právomoci ústavného súdu. Z rozdelenia súdnej moci v ústave medzi ústavný súd a všeobecné súdy (čl. 124 a čl. 142 ods. 1 ústavy) vyplýva, že ústavný súd nie je alternatívou ani mimoriadnou opravnou inštanciou vo veciach patriacich do právomoci všeobecných súdov, ktorých sústavu završuje najvyšší súd (m. m. II. ÚS 1/95, II. ÚS 21/96).

33. Ťažiskom argumentácie sťažovateľov v súvislosti s porušením ich označených práv napadnutým uznesením najvyššieho súdu je jeho nedostatočné odôvodnenie, nepresvedčivosť a arbitrárnosť. Dovolaciemu súdu sťažovatelia vyčítajú, že nenapravil pochybenia súdov nižších inštancií.

34. Ústavný súd pri predbežnom prerokovaní ústavnej sťažnosti preskúmal napadnuté uznesenie najvyššieho súdu, ktorým odmietol dovolanie sťažovateľov, pričom zistil, že sťažovatelia v dovolaní uplatnili oba dovolacie dôvody, teda podľa § 431 ods. 1 CSP, ktorý vymedzili vadou zmätočnosti podľa § 420 písm. f) CSP, a tiež dovolací dôvod nesprávneho právneho poučenia veci (§ 432 ods. 1 CSP), pričom prípustnosť dovolania vyvodili z a § 421 ods. 1 písm. b) CSP.

35. Z odôvodnenia napadnutého uznesenia vyplýva, že dovolací súd dospel k záveru, že čo sa týka dôvodu podľa § 431 ods. 1 CSP, v zmysle uplatnenej vady zmätočnosti podľa § 420 písm. f) CSP je dovolanie neprípustné, keďže smeruje proti rozhodnutiu, proti ktorému nie je dovolanie prípustné, a preto ho odmietol podľa § 447 písm. c) CSP.

36. V relevantnej časti odôvodnenia napadnutého uznesenia najvyšší súd okrem iného uvádza:

„Uznesenia, proti ktorým zákon odvolanie pripúšťa, sú taxatívne vymenované v ustanovení § 357 Civilného sporového poriadku. Medzi týmito uzneseniami sa ale uznesenie súdu prvej inštancie, ktorým rozhodol o sťažnosti proti uzneseniu vydanému súdnym úradníkom, nenachádza, z čoho a contrario vyplýva, že proti nemu nie je odvolanie prípustné... ak zákon vylučuje prípustnosť odvolania proti konkrétnemu rozhodnutiu súdu prvej inštancie, odvolací súd (rešpektujúc zásadu, že štátne orgány môžu konať iba na základe ústavy, v jej medziach a v rozsahu a spôsobom, ktorý ustanoví zákon, zakotvenú v čl. 2 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky) nemá nijakú zákonnú možnosť vytýkané chyby a nedostatky preskúmať a ich prípadný výskyt napraviť. Z princípu racionálneho, efektívneho a inštančného súdneho konania o dovolaní potom vyplýva, že ak zákon vylučuje možnosť preskúmať súdne rozhodnutie v opravnom konaní vedenom pred riadnou opravnou inštanciou - odvolacím súdom, o to viac (argumentum a minori ad maius) treba za vylúčené považovať preskúmanie tohto súdneho rozhodnutia pred mimoriadnou opravnou inštanciou – dovolacím súdom.“

37. Dovolací súd dovolanie sťažovateľov podľa § 421 ods. 1 písm. b) CSP odmietol podľa § 447 písm. c) CSP s odôvodnením, že uznesenie, ktorým odvolací súd odmietol odvolanie žalobcov, nie je rozhodnutím odvolacieho súdu potvrdzujúcim alebo zmeňujúcim rozhodnutie súdu prvej inštancie, ktoré môže byť za splnenia ostatných podmienok podrobené dovolaciemu prieskumu z hľadiska existencie väd podľa § 421 ods. 1 CSP.

38. Z odôvodnenia napadnutého uznesenia možno vyvodit', že najvyšší súd odmietnutie dovolania sťažovateľov primeraným spôsobom odôvodnil, pričom tento jeho záver nemožno považovať za arbitrárny. Ústavný súd pri preskúmaní napadnutého uznesenia nezistil žiadnu skutočnosť, ktorá by signalizovala svojvoľný postup dovolacieho súdu, t. j. postup, ktorý by nemal oporu v zákone. Z odôvodnenia napadnutého rozhodnutia vyplýva, že najvyšší súd sa ústavne akceptovateľným spôsobom zaoberal a aj vysporiadal s dovolaním sťažovateľov vo vzťahu k obom dovolacím dôvodom, pričom závery, ku ktorým dospel, podrobne, jasne a zrozumiteľne vysvetlil.

39. Ústavný súd považuje za potrebné poznamenať, že dovolací súd v odôvodnení svojho rozhodnutia nemusí dať odpoveď na všetky dovolacie námietky, ale len na tie, ktoré majú pre rozhodnutie o dovolaní podstatný význam. Odôvodnenie rozhodnutia všeobecného súdu, ktoré stručne a jasne objasní skutkový a právny základ rozhodnutia, postačuje na záver o tom, že z tohto aspektu je plne realizované základné právo účastníka na spravodlivý proces (podobne II. ÚS 114/2021 a tam citovaná judikatúra).

40. Právne závery, ktoré viedli najvyšší súd v konečnom dôsledku k odmietnutiu dovolania, majú podľa názoru ústavného súdu oporu v aplikovaných ustanoveniach Civilného sporového poriadku. Uplatnený spôsob interpretácie a aplikácie príslušných ustanovení právnych predpisov ústavný súd považuje za ústavne konformný, nepopierajúci ich účel a význam, a preto podľa jeho názoru nemohol neprípustným spôsobom zasiahnuť do označených práv sťažovateľov.

41. Z uvedeného vyplýva, že medzi napadnutým uznesením najvyššieho súdu a označenými právami sťažovateľov, ktorých porušenie namietajú, neexistuje taká príčinná súvislosť, na základe ktorej by ústavný súd po prípadnom prijatí ústavnej sťažnosti na ďalšie konanie reálne mohol dospieť k záveru o ich porušení.

42. Napadnuté uznesenie najvyššieho súdu je podľa názoru ústavného súdu z ústavného hľadiska akceptovateľné a udržateľné, a preto ústavnú sťažnosť v tejto časti pri predbežnom prerokovaní odmietol podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona o ústavnom súde z dôvodu jej zjavnej neopodstatnenosti.

III.4. K namietanému porušeniu základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru postupom okresného súdu v napadnutom konaní po právoplatnosti nálezú ústavného súdu sp. zn. IV. ÚS 59/2014 z 13. marca 2014:

43. Ústavný súd opakovane poukazuje na to, že účelom základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov je odstránenie stavu právnej neistoty, v ktorej sa nachádza osoba domáhajúca sa rozhodnutia štátneho orgánu. Samotným prerokovaním veci na súde alebo na inom štátnom orgáne sa právna neistota neodstráni. K vytvoreniu želateľného stavu, t. j. stavu právnej istoty dochádza v zásade až právoplatným rozhodnutím súdu alebo štátneho orgánu. Preto na naplnenie základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy nestačí, aby štátne orgány vec

prerokovali, prípadne vykonali rôzne úkony bez ohľadu na ich počet (napr. I. ÚS 10/98, III. ÚS 224/05).

44. Podľa ustálenej judikatúry ústavného súdu sa ochrana základnému právu podľa čl. 48 ods. 2 ústavy poskytuje v konaní pred ústavným súdom len vtedy, ak v čase uplatnenia tejto ochrany porušovanie tohto základného práva označenými orgánmi verejnej moci (v tomto prípade okresným súdom) ešte mohlo trvať. Ak v čase, keď ústavná sťažnosť bola doručená ústavnému súdu, už nemohlo dochádzať k namietanému porušovaniu označeného základného práva postupom označeného súdu, ústavný súd sťažnosť zásadne odmietne ako zjavne neopodstatnenú [§ 56 ods. 2 písm. g) zákona o ústavnom súde].

45. V nadväznosti na uvedený právny názor ústavný súd poukazuje na skutočnosť, že jednou zo základných pojmových náležitostí ústavnej sťažnosti podľa čl. 127 ústavy je to, že musí smerovať proti aktuálnemu a trvajúcemu zásahu orgánov verejnej moci do základných práv sťažovateľa. Uvedený názor vychádza zo skutočnosti, že ústavná sťažnosť zohráva významnú preventívnu funkciu ako účinný prostriedok na to, aby sa predišlo zásahu do základných práv, a v prípade, že už k zásahu došlo a jeho účinky stále trvajú, aby sa v porušovaní týchto práv ďalej nepokračovalo (m. m. IV. ÚS 225/05, III. ÚS 317/05, II. ÚS 67/06).

46. Ústavný súd v súvislosti s prípravou predbežného prerokovania ústavnej sťažnosti zistil, že okresný súd meritórne rozhodol napadnutým rozsudkom (sp. zn. 10C/33/2013 z 2. júla 2020), ktorý vrátane výrokov o nároku na náhradu trov konania nadobudol právoplatnosť 9. septembra 2020. Následne pokračovalo konanie v súvislosti s rozhodovaním o výške trov konania. Posledným rozhodnutím okresného súdu bolo uznesenie sp. zn. 10C/33/2013 z 2. októbra 2023, ktorým rozhodol o priznaní trov dovolacieho konania žalovanému vo výške 0 eur. Toto uznesenie nadobudlo právoplatnosť 23. novembra 2023. V čase bezprostredne po doručení ústavnej sťažnosti ústavnému súdu (22. novembra 2023) je teda právna vec sťažovateľov i vo vzťahu k rozhodovaniu o výške trov konania právoplatne skončená.

47. Ústavný súd konštatuje, že postup okresného súdu v napadnutom konaní bol v posudzovanom období poznačený prietiahmi v konaní, avšak v čase doručenia sťažnosti ústavnému súdu už nemohol všeobecný súd porušovať základné právo sťažovateľov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a právo podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, čo v súlade s konštantnou judikatúrou ústavného súdu zakladá dôvod na jej odmietnutie pre zjavnú neopodstatnenosť podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona o ústavnom súde.

48. Pokiaľ sťažovatelia namietajú porušenie svojich označených práv podľa ústavy, listiny a dohovoru v spojení s čl. 1 ods. 1 a čl. 2 ústavy, ústavný súd dáva do pozornosti svoju stabilizovanú judikatúru, v ktorej zdôrazňuje, že uvedené články ústavy majú charakter ústavných princípov, ktoré sú povinné rešpektovať všetky orgány verejnej moci pri výklade a uplatňovaní ústavy. Tieto ustanovenia ústavy sú vždy implicitnou súčasťou rozhodovania ústavného súdu, t. j. aj jeho rozhodovania o porušovaní základných práv a slobôd garantovaných ústavou podľa čl. 127 ods. 1 ústavy, a preto ak ústavný súd nedospeje k záveru, že boli porušené základné práva a slobody sťažovateľa, neexistuje ani dôvod na vyslovenie porušenia označených ustanovení ústavy (m. m. IV. ÚS 119/07). O uvedený prípad ide aj v posudzovanej veci, preto ústavný súd odmietol pri predbežnom prerokovaní aj túto časť ústavnej sťažnosti podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona o ústavnom súde ako zjavne neopodstatnenú.

49. V súvislosti s namietaným porušením základného práva podľa čl. 20 ods. 1 ústavy ústavný súd poukazuje na svoju ustálenú judikatúru, v zmysle ktorej všeobecný súd zásadne nemôže byť sekundárnym porušovateľom základných práv a práv hmotného charakteru, ku ktorým patrí aj základné právo vyplývajúce z čl. 20 ods. 1 ústavy, ak toto porušenie nevyplýva z toho, že všeobecný súd súčasne porušil ústavnoprosesné princípy vyplývajúce z čl. 46 až čl. 48 ústavy, resp. čl. 6 ods. 1 dohovoru. O prípadnom porušení základného práva podľa čl. 20 ods. 1 ústavy by bolo teda možné uvažovať len vtedy, ak by zo strany všeobecného súdu primárne došlo k porušeniu niektorého zo základných práv, resp. ústavnoprosesných princíпов vyjadrených v čl. 46 až čl. 48 ústavy, resp. v spojení s ich porušením (napr. II. ÚS 78/05, alebo IV. ÚS 326/07).

50. Keďže ústavný súd dospel k záveru, že v právnej veci sťažovateľov nemohlo dôjsť k porušeniu ústavnoprosesných princíпов vyjadrených v čl. 46 až čl. 48 ústavy, odmietol pri predbežnom prerokovaní aj túto časť ústavnej sťažnosti podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona o ústavnom súde ako zjavne neopodstatnenú.

51. Keďže ústavná sťažnosť bola odmietnutá ako celok, rozhodovanie o ďalších procesných návrhoch sťažovateľov v uvedenej veci stratilo opodstatnenie, a preto sa nimi ústavný súd už nezaoberal.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 29. februára 2024

Peter Molnár
predseda senátu